

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
TRIBUNAL DE CUENTAS EUROPEO
EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
EUROPÄISCHER RECHNUNGSHOF
EUROOPA KONTROLLIKODA
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
EUROPEAN COURT OF AUDITORS
COUR DES COMPTES EUROPÉENNE
CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA HEORPA



EUROPSKI REVIZORSKI SUD
CORTE DEI CONTI EUROPEA
EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
EUROPOS AUDITO RŪMAI

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
IL-QORTI EWROPEA TAL-AWDITURI
EUROPESE REKENKAMER
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
TRIBUNAL DE CONTAS EUROPEU
CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN

Poročilo o reviziji tega, kako Evropska centralna banka upravlja svoj ogljični odtis

z odgovori Evropske centralne banke

KAZALO

	Odstavek
Uvod	1–5
Obseg revizije in revizijski pristop	6–8
Revizijske ugotovitve	9–56
Strategije za zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida	9–26
Zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida	10–15
Kompensacija preostalih izpustov	16–19
Doseganje izčrpnega izračuna ogljičnega odtisa	20–26
Orodja za okoljsko ravnanje	27–43
Evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS)	27–38
Program GreenBuilding	39–42
Kodeks ravnanja EU o energetske učinkovitosti podatkovnih središč	43
Trajnostno javno naročanje	44–56
Pravila ECB o javnem naročanju	44
Priročnik ECB o poslovnih praksah	45–48
Smernice za trajnostno javno naročanje	49–55
Preučitev vzorca postopkov javnega naročanja	56
Zaključki in priporočila	57–70
Ali je ECB opredelila strategije za zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida in ali jih je uspešno izvajala?	58–63
Ali ima ECB ustrezna orodja za okoljsko ravnanje v podporo stalnemu izboljševanju?	64–67
Ali je ECB določila standarde za trajnostno javno naročanje in ali so bili ti standardi doseženi?	68–70

UVOD

1. Evropska centralna banka (v nadaljnjem besedilu: Banka ali ECB) in nacionalne centralne banke vseh držav članic Evropske unije (EU) skupaj sestavljajo Evropski sistem centralnih bank (ESCB). Glavni cilj ESCB je ohranjanje stabilnosti cen. ESCB podpira tudi splošne ekonomske politike EU, da bi prispeval k doseganju ciljev EU. V ta namen ECB izvaja naloge iz svojega statuta¹ in je odgovorna za upravljanje svojih dejavnosti in financ.
2. Revizija Evropskega računskega sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) temelji na členu 27(2) statuta, ki določa preučevanje učinkovitosti upravljanja ECB. Revizija je zajela okoljsko ravnanje ECB in je bila zlasti osredotočena na ukrepe za zmanjšanje ogljičnega odtisa², ki ga Banka kot javna ustanova ustvarja s svojim delovanjem.
3. Organa odločanja v ECB sta Svet ECB in izvršilni odbor. Izvršilni odbor je na splošno odgovoren za upravljanje tekočih poslov ECB in njenih virov, vključno z okoljskim ravnanjem. Sprejme okoljsko politiko in okvir okoljskega upravljanja, zagotavlja vire in imenuje okoljskega koordinatorja in uradnika za področje okolja ter odobri letno okoljsko izjavo ECB.
4. V členu 11 Pogodbe o delovanju EU (PDEU) je določeno, da je treba zahteve varstva okolja vključevati v opredelitve in izvajanje politik in dejavnosti Unije, zlasti zaradi spodbujanja trajnostnega razvoja.

¹ Statut ESCB in ECB je protokol, priložen Pogodbi.

² Ogljični odtis je skupna količina izpustov toplogrednih plinov, povezana z delovanjem neke organizacije. Izpusti toplogrednih plinov se običajno računajo in sporočajo v ekvivalentih ogljikovega dioksida (CO₂).

5. Okoljska politika Unije temelji na previdnostnem načelu in na načelih, da je treba delovati preventivno, da je treba okoljsko škodo prednostno odpravljati pri viru in da mora plačati povzročitelj obremenitve.³

OBSEG REVIZIJE IN REVIZIJSKI PRISTOP

6. Sodišče je leta 2013 pri svoji reviziji ocenilo, ali je imela ECB v obdobju 2008–2013 politiko za zmanjševanje negativnega vpliva svojih upravnih dejavnosti na okolje ter ali se je ta politika uspešno izvajala.⁴ Sodišče je preučilo:

- ali so bile strategije za zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida opredeljene in ali so se uspešno izvajale;
- ali so obstajala ustrezna orodja za okoljsko ravnanje v podporo stalnemu izboljševanju;
- ali so bili določeni standardi trajnostnega javnega naročanja in ali se je ravnalo v skladu z njimi.

7. Revizija je temeljila na vprašalnikih, pogovorih ter analizi dokumentov in statističnih podatkov, ki jih je dala na voljo ECB. Vsebovala je tudi preučitev vzorca postopkov oddaje javnega naročila.

8. Revizija ni bila revizija izračuna ogljičnega odtisa, zato njen cilj ni bil ponovni izračun ogljičnega odtisa ECB ali preverjanje točnosti z njim povezanih podatkov.

³ Glej člen 191 PDEU.

⁴ Sodišče je isto zadevo ocenilo tudi za druge izbrane institucije, organe, urade in agencije EU, o rezultatih pa bo predvidoma poročalo kasneje v letu 2014.

REVIZIJSKE UGOTOVITVE

Strategije za zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida

9. Glede na načela iz Pogodbe (glej odstavek 5) obstajata dva načina, ki se medsebojno dopolnjujeta, za zmanjševanje vpliva izpustov ogljikovega dioksida ECB na okolje:

- (a) prednostno z zmanjševanjem teh izpustov in
- (b) s kompenzacijo preostalih izpustov s plačilom nadomestila.

Zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida

Zavezanost zmanjševanju izpustov

10. ECB je glede na svojo najnovejšo različico okoljske politike iz junija 2013⁵ zavezana stalnemu izboljševanju svoje okoljske uspešnosti in zmanjševanju ekološkega odtisa s sprejemanjem ukrepov za zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida pri svojem delovanju.

11. V primerjavi s prejšnjimi različicami⁶ je najnovejša ubesedena tako, da vsebuje nekoliko manj nejasnosti. Prejšnje različice so vsebovale zavezo, da je treba zmanjšati izpuste ogljikovega dioksida ECB, vendar samo načeloma.

Ciljne vrednosti za zmanjšanje

12. ECB si je v okoljskih izjavah določila ciljne vrednosti za zmanjševanje. Prva ciljna vrednost je bilo 15-odstotno zmanjšanje skupnega ogljičnega odtisa leta

⁵ Okoljsko politiko je odobril upravni odbor, izvršilni odbor pa jo je podprl z objavo v okoljski izjavi ECB za leto 2013.

⁶ Glej okoljsko izjavo ECB za leto 2010 in posodobitev okoljske izjave ECB iz leta 2012.

2011 v primerjavi s podatki, sporočenimi za leto 2009.⁷ Za leto 2013 je bila ciljna vrednost ECB 10-odstotno zmanjšanje skupnega ogljičnega odtisa v primerjavi s podatki, sporočenimi za leto 2011. Srednjeročne (tj. za leto 2020) in dolgoročne ciljne vrednosti (tj. po letu 2020) niso bile določene. Določitev teh ciljnih vrednosti je pomembna za načrtovanje in zagotavljanje trajnosti okoljskega ravnanja organizacije.

Trendi v zvezi z izpusti ogljikovega dioksida

13. Leta 2008 je ECB prvič poročala o svojem ogljičnem odtisu. V primerjavi z letom 2008 je ECB leta 2012 uspela zmanjšati svoj splošni ogljični odtis (zmanjšanje skupne količine izpustov) kljub povečanemu številu zaposlenih. Relativno zmanjšanje (na posamezno delovno mesto v stavbah ECB) pa je bilo še večje. V **tabeli 1** je prikazano splošno in relativno zmanjšanje.

Tabela 1 – Splošno in relativno zmanjšanje izpustov ogljikovega dioksida (obseg poročanja iz leta 2008)

	2008	2012	Zmanjšanje
Skupni izpusti (v tonah ekvivalentov ogljikovega dioksida)	17 023	9 617	–43,5 %
Število delovnih mest v stavbah ECB	2 140	2 399	+12,1 %
Izpusti na posamezno delovno mesto v stavbah ECB (v tonah ekvivalentov ogljikovega dioksida)	7,95	4,01	–49,6 %

Vir: Okoljska izjava ECB za leto 2013, izračuni Evropskega računskega sodišča.

⁷ Ta ciljna vrednost je bila presežena in doseženo je bilo skoraj 30-odstotno zmanjšanje.

14. Do zdaj doseženo zmanjšanje je v veliki meri mogoče pripisati uporabi zelene električne energije.⁸ Zmanjšanje je bilo doseženo tudi pri ogrevanju in hlajenju ter pri izpustih, povezanih s pisarniškim papirjem in tiskanimi publikacijami. Izpusti, povezani s poslovnimi potovanji (z avtomobilom, vlakom in letalom), so bili leta 2012 na isti ravni kot leta 2008 (za podrobne podatke glej **tabelo 2**).

15. ECB ne pričakuje več, da bo dosegla ciljno vrednost za zmanjšanje za leto 2013 (glej odstavek 12), saj meni, da je uvedla vse tehnično in finančno izvedljive izboljšave v prostorih, ki jih sedaj najema. Poleg tega pričakuje povečanje števila zaposlenih zaradi novih nalog v zvezi z bančnim nadzorom.

Kompenzacija preostalih izpustov

16. Plačevanje nadomestila za izpuste ogljika je mehanizem, s katerim organizacija kompenzira svoje izpuste ogljikovega dioksida ali del njih, tako da nekomu drugemu plača za enakovreden prihranek ogljikovega dioksida nekje drugje na svetu, npr. prihranek izpustov, dosežen z vetrnimi elektrarnami, ki so nadomestile termoelektrarne na premog. Če je za vse izpuste, ki jih ni mogoče preprečiti, plačano nadomestilo, se dejavnost lahko šteje za ogljično nevtralno.⁹

17. Po navedbah v okoljski izjavi ECB za leto 2013 je bilo plačevanje nadomestil uporabljeno za vsa poslovna potovanja z vlakom z Deutsche Bahn. Pri 30,9 tone izpustov ogljikovega dioksida v letu 2012 je bil to le majhen delež skupnega ogljičnega odtisa.

⁸ ECB od leta 2009 uporablja električno energijo iz obnovljivih virov, ki se pri izračunu ogljičnega odtisa šteje kot 0 izpustov. Delež zelene električne energije v skupni porabi električne energije je bil leta 2012 65,8 %.

⁹ Glej opredelitev Ministrstva Združenega kraljestva za energetiko in podnebne spremembe na strani 11 druge verzije navodil za plačilo nadomestila za izpuste ogljikovega dioksida za javni sektor iz leta 2011. Ogljično nevtralen pomeni, da so po preglednem procesu izračunavanja izpustov, zmanjševanja teh izpustov in plačila nadomestila za preostale izpuste neto izpusti ogljikovega dioksida enaki nič.

18. V smernicah ECB za trajnostno javno naročanje iz leta 2012 je priporočeno, da Banka v javno naročanje storitev mednarodnih poslovnih potovanj vključi zahtevo, da uspešni ponudnik kompenzira 100 % izpustov toplogrednih plinov, ki jih povzročijo poslovna potovanja. V smernicah je tudi predlagano, naj projekti, s katerimi se doseže nadomestilo za izpust ogljika, izpolnijo merili dodatnosti in trajnosti, da se preprečita selitev virov ogljikovega dioksida in dvojno štetje, ter naj plačila nadomestila preverja neodvisna tretja oseba.

19. Toda okoljska politika ECB ne obravnava plačila nadomestila.

Doseganje izčrpnega izračuna ogljičnega odtisa

Zakonodaja EU, ki bi predpisovala način izračuna ogljičnega odtisa, ne obstaja

20. Po mnenju Sodišča so zanesljive in popolne informacije o dejanski velikosti ogljičnega odtisa neke organizacije bistven predpogoj za opredelitev in izvajanje uspešnih strategij za zmanjševanje.

21. Toda o načinu izračuna ogljičnega odtisa za javno upravo ni zavezujoče zakonodaje EU. Evropska Komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija) v svojem priporočilu, sprejetem 9. aprila 2013,¹⁰ spodbuja uporabo metode okoljskega odtisa organizacije za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti javnih organizacij v njihovem življenjskem krogu. Uporabniki metode okoljskega odtisa organizacije morajo upoštevati načela ustreznosti, celovitosti, doslednosti, točnosti in preglednosti.

Obseg izračuna ogljičnega odtisa ECB je bil postopoma razširjen

22. Prvotni izračun ogljičnega odtisa ECB iz leta 2008 je zajemal izpuste zaradi ogrevanja in hlajenja, porabo električne energije, poslovna potovanja, pisarniški

¹⁰ UL L 124, 4.5.2013, str. 1.

papir in publikacije. Ta obseg je bil dvakrat razširjen, in sicer leta 2011 in leta 2012.

23. Leta 2011 so bili vključeni izpusti, ki jih povzročijo potovanja udeležencev na konferencah. Leta 2012 so bili izpusti ogljikovega dioksida, ki jih je povzročilo 20 000 zunanjih udeležencev na konferencah in drugih prireditvah, ocenjeni na približno 4 000 ton. Toda nekatere od teh izpustov so morda upoštevale že matične organizacije teh udeležencev, zato obstaja tveganje dvojnega štetja. Po drugi strani pa pri izračunu niso bili upoštevani obiskovalci prostorov ECB v letu 2012 (skoraj 70 000), ki se niso udeležili konferenc.

24. Izpusti zaradi porabe energije zunanjega podatkovnega središča in sredstev za ohlajanje, ki se uporabljajo v prostorih ECB, so vključeni od leta 2012.

25. V **tabeli 2** je primerjava med prvotnim obsegom poročanja iz leta 2008 in razširjenim obsegom iz leta 2012.

Tabela 2 – Izpusti po virih (obseg poročanja iz leta 2008 in leta 2012)

	2008	2012	Delež ogljičnega odtisa iz leta 2012
Obseg iz leta 2008			
Ogrevanje in hlajenje	5 495,80	4 871,70	27,4 %
Električna energija	8 831,50	2 504,90	14,1 %
Poslovna potovanja	1 741,40	1 748,80	9,8 %
Pisarniški papir in publikacije	954,30	491,20	2,8 %
SKUPAJ samo obseg iz leta 2008	17 023,00	9 616,60	54,0 %
Razširjen obseg iz leta 2012			
Potovanja udeležencev na konferencah	n. r.	4 059,80	22,8 %
Poraba energije zunanjega podatkovnega središča	n. r.	4 085,50	23,0 %
Sredstva za ohlajanje	n. r.	31,10	0,2 %
SKUPAJ samo razširjen obseg iz leta 2012	n. r.	8 176,40	46,0 %
SKUPAJ za leto 2008 in razširjen obseg iz leta 2012	n. r.	17 793,00	100 %

Vir: Okoljska izjava ECB za leto 2013, izračuni Evropskega računskega sodišča.

Dodatne možnosti za izboljšanje preglednosti, celovitosti in ustreznosti

26. Glede na metodo okoljskega odtisa organizacije, ki jo je leta 2013 priporočila Komisija,¹¹ v poročanju o ogljičnem odtisu ECB manjka več

¹¹ Glej Priročnik o okoljskem odtisu organizacij, (UL L 124, 4.5.2013, str. 107).

elementov, zlasti izpusti, ki jih povzročajo zaposleni z vožnjo med domom in delovnim mestom, in izpusti, ki jih povzroča gradnja nove stavbe NEP¹².

Orodja za okoljsko ravnanje

Evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS)

27. Po navedbah Komisije je evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS)¹³ najverodostojnejše in najzanesljivejše orodje za okoljsko ravnanje na trgu¹⁴. Cilj EMAS je spodbujanje stalnih izboljšav na področju okoljske uspešnosti organizacij.

28. Sodelovanje v sistemu EMAS je prostovoljno in sodelujoči „lahko pridobijo dodano vrednost v smislu predpisanega nadzora, prihrankov pri stroških in podobe v javnosti, če lahko dokažejo izboljšavo svoje okoljske uspešnosti“¹⁵.

Upoštevanje in obseg sistema EMAS

29. ECB je svojo prvo potrditev EMAS prejela julija 2010¹⁶, ponovno potrditev pa julija 2013. Zunanji okoljski preveritelj je potrdil, da so okoljska politika ECB, njen okoljski program, njen sistem za okoljsko ravnanje in njena konsolidirana okoljska izjava za leto 2013 skladni z Uredbo (ES) št. 1221/2009 in da ni dokazov o neskladnosti z veljavnimi zakonskimi zahtevami, povezanimi z okoljem.

¹² NEP – novi prostori ECB na območju Grossmarkthalle.

¹³ Uredba (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), (UL L 342, 22.12.2009, str. 1).

¹⁴ Glej brošuro „EMAS in ISO 14001: dopolnjevanje in razlike“.

¹⁵ Glej uvodno izjavo 8 Uredbe (ES) št. 1221/2009.

¹⁶ Istočasno je ECB prejela certifikat ISO 14001. Sistem EMAS vključuje vse zahteve ISO 14001.

30. Sistem EMAS se je izvajal z uporabo obstoječih kadrovskih virov (brez zaposlovanja novih). Finančni stroški izvajanja sistema EMAS (svetovanje, certificiranje, komuniciranje) so pod 100 000 EUR na leto.
31. Obseg EMAS zajema vse tehnične in upravne dejavnosti v glavnih prostorih ECB v Frankfurtu na Majni. Ti vključujejo tri najete stolpnice, in sicer Eurotower, nekdanjo stavbo Commerzbank in Eurotheum. Njihova skupna celotna površina je približno 133 000 m².
32. ECB poleg tega najema prostore v zunanjem podatkovnem središču na območju Frankfurta, ki pa ne spadajo v obseg sistema EMAS. O izpustih ogljikovega dioksida, ki jih ustvarja to podatkovno središče, se je prvič poročalo v okoljski izjavi za leto 2013.
33. Sedaj potekajo priprave na uporabo sistema EMAS v novih prostorih ECB. Gradnja naj bi bila zaključena leta 2014.
34. ECB je 9. novembra 2013 objavila svojo odločitev, da bo še naprej najemala Eurotower, ki spada v obseg sistema EMAS in v katerem bi bile pisarne zaposlenih, ki delajo na področju bančnega nadzora.¹⁷

Program okoljskega ravnanja EMAS

35. Pred selitvijo v nove prostore ECB sta okoljsko ozaveščanje in spreminjanje navad postala osrednji točki programa okoljskega ravnanja za obdobje 2012–2013. Po načrtih bosta to tudi ostala, saj ECB pričakuje, da bodo novi prostori izpolnjevali visoke tehnične in okoljske standarde.
36. Ukrepi, povezani z ozaveščanjem in spreminjanjem navad, v programu za obdobje 2012–2013 so bili nejasno opisani, na primer: zagotavljanje podrobnih informacij zaposlenim o možnostih za doseganje trajnosti na delovnem mestu

¹⁷ Po navedbah iz obvestila za javnost v novih prostorih ECB na območju Grossmarkthalle ne bo dovolj prostora za približno 1 000 dodatnih zaposlenih, ki jih bo ECB potrebovala za opravljanje svojih novih nalog.

in doma ali spodbujanje uporabe javnega prevoza za vožnjo na delovno mesto in domov. Zato je splošni učinek težko oceniti.

37. ECB sedaj nima zanesljivih informacij o uporabi javnega prevoza za vožnjo na delovno mesto in domov. Med zaposlenimi sta bili leta 2008 in leta 2012 izvedeni anketi na temo prevoza, vendar nista prinesli reprezentativnih podatkov.

38. Dodatna prednostna naloga v programu okoljskega ravnanja za obdobje 2012–2013 je trajnostno javno naročanje. To vprašanje je obravnavano v odstavkih od 44 do 56.

Program GreenBuilding

39. Skupno raziskovalno središče (JRC) Komisije je leta 2005 uvedlo program GreenBuilding. Cilj programa je začeti vlaganja v energetske učinkovitost v nestanovanjskih stavbah, ki so sicer dobičkonosna, vendar presegajo standarde iz veljavne evropske gradbene direktive in nacionalnih gradbenih zakonikov. Partner GreenBuilding¹⁸ mora zagotoviti, da nove stavbe porabijo 25 % manj skupne primarne energije, kot zahtevajo veljavni gradbeni standardi, če je to rentabilno.

40. ECB je decembra 2009 Skupnemu raziskovalnemu središču predložila dokaze, da je zasnova novih prostorov ECB skladna z zahtevo glede 25 %, in je bila sprejeta kot partner GreenBuilding.

41. Poleg tega se glede na navedbe iz okoljske izjave za leto 2013 pričakuje, da bo stavba 29 % bolj energetske učinkovita, kot to zahteva standard iz nemške direktive o varčevanju z energijo iz leta 2007.

¹⁸ Število registriranih stavb v Evropi 18. novembra 2013: 866.

42. Ni pa dokončnih informacij o tem, ali bo ECB zahtevala, da standarde programa GreenBuilding¹⁹ izpolni tudi prenovljeni Eurotower, preden se v njem uredijo pisarne za zaposlene ECB, ki bodo delali na področju bančnega nadzora²⁰.

Kodeks ravnanja EU o energetske učinkovitosti podatkovnih središč

43. ECB ni podpisnica evropskega kodeksa ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč, katerega uporabo Skupno raziskovalno središče Komisije spodbuja od leta 2008. Ta prostovoljni kodeks ravnanja je bil sestavljen v odziv na rastočo porabo energije v podatkovnih središčih in potrebo po zmanjšanju s tem povezanih okoljskih in gospodarskih vplivov ter vplivov na zanesljivost preskrbe z energijo. Cilj je, da se upravljavcem, strankam in lastnikom podatkovnih središč zagotovijo informacije ter da se jih spodbudi k stroškovno učinkovitemu zmanjšanju porabe energije.

Trajnostno javno naročanje

Pravila ECB o javnem naročanju

44. Pravni okvir za javno naročanje blaga, storitev in del ECB je določen v Sklepu ECB/2007/5 o določitvi pravil za oddajo naročil.²¹ Okoljske lastnosti naročenega blaga, storitev in del so v tem sklepu le na kratko omenjene.²² Pojem trajnostnega javnega naročanja ni omenjen.

¹⁹ Obstoječe stavbe naj bi po prenovi porabile vsaj 25 % manj skupne primarne energije, če je to rentabilno.

²⁰ Zaposleni, ki delajo na področju bančnega nadzora, imajo zdaj pisarne v drugi stavbi blizu stavbe Eurotower.

²¹ UL L 184, 14.7.2007, str. 34.

²² Kot mogoče merilo za oddajo naročila, glej člen 26(2)(a).

Priročnik ECB o poslovnih praksah

45. Interna pravila o javnem naročanju so določena v priročniku ECB o poslovnih praksah. Dana je zaveza, da ECB naroča blago, storitve in dela tako, da stalno in merljivo izboljšuje svojo okoljsko uspešnost, ki naj se doseže z zmanjševanjem vplivov na okolje ob ohranjanju rentabilnosti.

46. Interna pravila glede okoljskih certifikatov določajo, da morajo biti, kadar so relevantni, vedno del izbirnih meril.

47. Za postopek na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe interna pravila določajo, da morajo biti okoljske lastnosti blaga, storitev ali del, kadar so pomembne, bistven del celotnega ponderja.

48. Ta ubeseditev se verjetno nanaša na skupno število točk za ceno in kakovost, ki so na voljo v postopku oddaje javnega naročila. Toda Sodišče je pri reviziji ugotovilo, da se ubeseditev na splošno razume drugače in da vodstveni delavci pri določitvi deleža okoljskih lastnosti v ponderju pogosto upoštevajo samo točke za kakovost. To lahko privede do primerov, v katerih so okoljske lastnosti vredne manj kot 5 % celotnega ponderja za ceno in kakovost. V takih primerih ni verjetno, da bodo imele bistven vpliv na izid postopka.

Smernice za trajnostno javno naročanje

49. Osrednji urad za javno naročanje ECB je decembra 2012 dokončal smernice ECB za trajnostno javno naročanje v podporo sistematičnemu izvajanju trajnostnih dejavnosti javnega naročanja. V smernicah so zagotovljene osnovne informacije, opisana merila, ki jih je treba uporabljati v procesu naročanja, in predlagan splošni postopek za izvajanje trajnostnih dejavnosti javnega naročanja.

50. Smernice so bile izboljšane med letoma 2010 in 2012 med več pilotnimi postopki javnega naročanja. Večinoma se opirajo na praktična priporočila Evropske komisije za zelena javna naročila, navedena v priročnikih Kupujte

zeleno! in Zbirka orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja.²³

51. Smernice obsegajo kategorije proizvodov in storitev, za katere je bilo ugotovljeno, da imajo pri delovanju ECB najbistvenejši vpliv na okolje, in sicer pisarniške potrebščine/material, računalniška oprema, storitve čiščenja, gostinske storitve, potovanja do ECB in nazaj ter upravljanje in vzdrževanje prostorov. Več kategorij je mogoče vključiti kasneje.

52. Merila za trajnostno javno naročanje za večino izbranih kategorij proizvodov in storitev so predlagana v prilogi k smernicam. Za razliko od Zbirke orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja v skladu s prilogo k smernicam ni mogoče izbirati med temeljnimi (osnovnimi) in zahtevnejšimi (dodatnimi) merili, saj vsebuje samo po en sklop meril za vsako kategorijo. Merila ECB so običajno strožja od temeljnih meril in manj stroga od dodatnih meril iz Zbirke orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja. V primeru računalniške opreme pa so merila ECB celo strožja od dodatnih meril iz zbirke.

53. Smernice zajemajo tudi področji, za kateri ne obstaja zbirka orodij za zeleno javno naročanje, in sicer pisarniške potrebščine/material ter mednarodna potovanja. Po drugi strani pa nekaj pomembnih skupin proizvodov in storitev iz zbirke orodij za zeleno javno naročanje, zlasti pohištvo in prenosni telefoni, še ni bilo dodano v smernice.

Postopek za izvajanje trajnostnega javnega naročanja

54. Oddelki, odgovorni za javno naročanje izbrane skupine proizvodov, morajo:

- (a) trajnostna merila vključiti v razpisno dokumentacijo in proces oddaje javnega naročila, vključno s pristopom celotnega življenjskega kroga;

²³ http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.

- (b) preveriti skladnost s trajnostnimi merili;
- (c) zbrati podatke o dosežkih in o njih poročati osrednjemu uradu za javno naročanje.

55. Za splošno usklajevanje trajnostnega javnega naročanja je odgovoren osrednji urad za javno naročanje. Ta naj bi od leta 2013 poročal izvršilnemu odboru o stanju na področju trajnostnega javnega naročanja, in sicer enkrat letno v okviru poročila o spremljanju javnega naročanja ob koncu leta. Poročanje bo potekalo tudi v okviru letnega pregleda okoljskega ravnanja.

Preučitev vzorca postopkov javnega naročanja

56. Sodišče je revidiralo vzorec postopkov javnega naročanja, ki so po navedbah Banke v razpisni dokumentaciji vsebovali okoljska merila.²⁴ Pri preučitvi je potrdilo, da je ECB v letu 2012 začela bolj sistematično uporabljati zeleno javno naročanje. V več kot dveh tretjinah preučenih primerov so bila izpolnjena osnovna ali dodatna merila zelenega javnega naročanja. Toda v trajnostno javno naročanje bi bilo mogoče vključiti več postopkov, zlasti v zvezi z računalniško opremo in gradbenimi deli.

ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

57. Sodišče je ugotovilo, da je ECB sprejela ukrepe za zmanjšanje negativnega vpliva svojih upravnih dejavnosti na okolje, vendar priporoča dodatna prizadevanja in ukrepe.

²⁴ 11 postopkov s seznama z 22 postopki javnega naročanja, uvedenih med 1. januarjem 2012 in 15. februarjem 2013, pri katerih so bila vključena ali obravnavana okoljska merila.

Ali je ECB opredelila strategije za zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida in ali jih je uspešno izvajala?

58. ECB je opredelila strategije, ki dajejo prednost vlaganjem v zmanjšanje izpustov ogljikovega dioksida pred plačevanjem nadomestila za izpust ogljika kot kompenzacijo za izpuste, ki jih povzročajo upravne dejavnosti.

59. V primerjavi z izhodiščnimi podatki iz leta 2008 je ECB v letu 2012 svoje izpuste ogljikovega dioksida na splošno zmanjšala za 43,5 %, na posamezno delovno mesto v stavbah ECB pa za skoraj 50 %.

60. Doseženo zmanjšanje je večinoma mogoče pripisati uporabi električne energije, pridobljene iz obnovljivih virov, ki se pri izračunu ogljičnega odtisa šteje kot 0 izpustov.

61. Dodatno zmanjšanje izpustov bo težje doseči, saj ECB znatno širi obseg dejavnosti zaradi svoje nove vloge bančnega nadzora.

62. Prvotni obseg izračuna ogljičnega odtisa ECB iz leta 2008 je bil postopoma razširjen, vendar nekateri pomembni viri izpustov še niso bili vključeni. Zlasti ni znana količina izpustov, ki jih povzročajo zaposleni z vožnjo med domom in delovnim mestom in gradnja novih prostorov ECB. Te izpuste bi bilo treba upoštevati z uporabo metode okoljskega odtisa organizacije za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti javnih organizacij v njihovem življenjskem krogu, ki jo priporoča Komisija.

63. V smernicah ECB za trajnostno javno naročanje iz decembra 2012 je za poslovna potovanja priporočena uporaba podnebne kompenzacije v skladu z visokimi standardi. Toda sedanja okoljska politika ECB ne obravnava podnebne kompenzacije.

Priporočili

1. ECB naj še naprej zmanjšuje izpuste ogljikovega dioksida in opredeli politiko za kompenzacijo preostalih izpustov ogljikovega dioksida.
2. Izračun ogljičnega odtisa ECB je treba izboljšati tako, da se bo upoštevala metoda okoljskega odtisa organizacije, ki jo spodbuja Evropska komisija.

Ali ima ECB ustrezna orodja za okoljsko ravnanje v podporo stalnemu izboljševanju?

64. ECB je od leta 2010 registrirana v evropskem sistemu za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS). Obseg EMAS zajema vse tehnične in upravne dejavnosti v glavnih prostorih ECB v Frankfurtu na Majni. EMAS je uspešno orodje za okoljsko ravnanje v podporo stalnemu izboljševanju. Sedaj potekajo priprave na uporabo EMAS v novih prostorih ECB, katerih gradnja naj bi bila dokončana v letu 2014.

65. ECB pričakuje, da bodo novi prostori izpolnjevali visoke tehnične in okoljske standarde. Zato se načrtuje, da bosta okoljsko ozaveščanje in spreminjanje navad po selitvi v nove prostore še naprej osrednji točki okoljskega programa EMAS. Toda sedanji ukrepi, povezani z ozaveščanjem in spreminjanjem navad, so nejasno opisani, zato je njihov splošni vpliv težko oceniti.

66. ECB sodeluje v programu GreenBuilding, ki ga spodbuja Komisija, katerega cilj je, da bi novi prostori porabili 25 % manj skupne primarne energije, kot zahtevajo veljavni gradbeni standardi. Dokončne informacije o tem, ali bodo standardi programa GreenBuilding veljali tudi za prenovljeno stavbo Eurotower, preden se v njej uredijo pisarne za zaposlene ECB, ki delajo na področju bančnega nadzora, pa niso bile objavljene.

67. ECB ni podpisnica evropskega kodeksa ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč.

Priporočila

3. ECB naj zagotovi, da se visoki standardi glede energetske učinkovitosti uporabljajo pri prenovi stavbe Eurotower.

4. Okoljski program EMAS bi moral v zvezi z dejavnostmi, povezanimi z okoljskim ozaveščanjem in spreminjanjem navad med zaposlenimi v ECB, vsebovati merljive kazalnike za ocenjevanje napredka in vpliva, na primer s spremljanjem števila zaposlenih, ki za pot v službo uporabljajo javni promet.

5. ECB naj upošteva evropski kodeks ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč.

Ali je ECB določila standarde za trajnostno javno naročanje in ali so bili ti standardi doseženi?

68. V sklepu ECB o določitvi pravil za oddajo naročil iz leta 2007 je trajnostno javno naročanje omenjeno samo v zvezi z okoljskimi lastnostmi blaga, storitev in del, ki se naročajo, kot mogoče merilo za oddajo naročila. To ne odraža cilja ECB, da se blago, storitve in dela naročajo tako, da njena okoljska uspešnost stalno in merljivo napreduje.

69. Od decembra 2012 veljajo smernice ECB za trajnostno javno naročanje v podporo izvajanju trajnostnih dejavnosti trajnostnega javnega naročanja s praktičnimi nasveti in sistematičnim poročanjem.

70. Pri preučitvi vzorca postopkov je Sodišče potrdilo, da je ECB v letu 2012 začela bolj sistematično uporabljati okoljska merila.

Priporočili

6. ECB naj spremeni svoja pravila o javnem naročanju, da bodo bolje odražala njeno zavezanost trajnostnemu javnemu naročanju.

7. ECB naj v svojih letnih okoljskih izjavah poroča o dosežkih pri izvajanju smernic za trajnostno javno naročanje.

To poročilo je sprejel senat IV, ki ga vodi g. Louis GALEA, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgju na zasedanju 11. marca 2014.

Za Računsko sodišče

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Predsednik

**ODGOVOR EVROPSKE CENTRALNE BANKE NA POROČILO EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA O
REVIZIJI TEGA, KAKO EVROPSKA CENTRALNA BANKA UPRAVLJA SVOJ OGLJIČNI ODTIS**

Evropska centralna banka (ECB) pozdravlja poročilo Evropskega računskega sodišča ter se zahvaljuje za njegove ugotovitve in priporočila za nadaljnje izboljšave. V nadaljevanju so predstavljeni odgovori ECB na nekatere odstavke in na vseh sedem priporočil.

Odstavek 12: ECB priznava, da so ciljne vrednosti za zmanjšanje izpustov ogljikovega dioksida v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju koristne, in bo razmislila o določitvi teh ciljnih vrednosti po selitvi v svojo novo stavbo.

Odstavka 19 in 58: ECB trenutno obravnava predloge, da v svojo okoljsko politiko ob naslednji posodobitvi v letu 2014 vključi zavezo za plačevanje nadomestil.

Odstavki 26, 37 in 62: Ker je Evropska komisija šele nedavno izdala Priročnik o okoljskem odtisu organizacij in še zlasti sektorska pravila za okoljski odtis organizacij in so ti dokumenti še v pilotni fazi, ECB doslej ni imela veliko priložnosti, da bi obravnavala vpliv teh pravil na izračunavanje in poročanje ogljičnega odtisa. Glede izpustov, ki jih povzročajo zaposleni z vožnjo med domom in delovnim mestom, ECB zdaj razvija metodo izračuna, da bi te izpuste lahko upoštevala v naslednjem poročilu o ogljičnem odtisu v letu 2014. Glej tudi odgovor na priporočilo 2.

Odstavka 36 in 65: Ukrepi, ki so povezani z ozaveščanjem in spreminjanjem navad v programu EMAS za obdobje 2012–2013, so bili formulirani splošno, da bi jih različne skupine zaposlenih v ECB lahko prilagodile svojim potrebam. Čeprav je splošni vpliv teh ukrepov razmeroma težko natančno oceniti, je ECB obravnavala možne kazalnike za merjenje njihove učinkovitosti. Tako je na primer akcija »Ugasni« (*»Power off«*), ki so jo izvedli zaposleni v programu TARGET2-Securities, imela jasne kazalnike in je prinesla pozitivne rezultate, ki so še vedno vidni.¹ Ta pilotna akcija je bila izvedena ob pomoči organizacije, ki je specializirana za obveščanje o okoljskih vprašanjih, angažiranje zaposlenih in spreminjanje navad, namen akcije pa je bil podpreti razvoj orodij, kazalnikov in ukrepov, ki bi jih bilo mogoče uporabiti v celotni organizaciji. V pripravi je druga pilotna akcija, v kateri se bo razvoj koncepta nadaljeval, preden bo ta uveden v celotni organizaciji. Glej tudi naš odgovor na priporočilo 4.

Odstavka 42 in 66: Najemna pogodba za stavbo Eurotower vključuje okoljsko klavzulo, ki podpira zahteve programa GreenBuilding glede prenovitvenih del in gradbene predpise. Čeprav doslej še niso bile objavljene

¹ Glej tudi stran 14 okoljske izjave ECB za leto 2013. Cilj akcije je bil spodbuditi zaposlene, da na delovnem mestu aktivno zmanjšujejo svoj vpliv na okolje in se pri tem usmerijo predvsem na zmanjševanje porabe energije. Dosežki akcije so bili naslednji: a) letni izpusti so se po ocenah s 124 ton CO₂ zmanjšali na 6 ton CO₂; b) skupno so zaposleni v času akcije na vseh treh nadstropjih ugašali 94% vseh naprav. Samo 6% naprav je ostalo prižganih.

nikakršne dokončne informacije, je ECB začela pogajanja z najemodajalcem stavbe Eurotower, da bi izboljšala energetske učinkovitost stavbe. Poleg tega najemodajalec razmišlja o sodelovanju v programu GreenBuilding. Glej tudi naš odgovor na priporočilo 3.

Odstavka 43 in 67: ECB se veseli, da bo po selitvi v svojo novo stavbo postala lastnica certificiranega energetske učinkovitega podatkovnega središča. Tehnične značilnosti novega podatkovnega središča – kot so nadgradljivost, prilagodljivost in energetska učinkovitost – so primerljive tistim, ki so opisane v kodeksu ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč. Glej tudi naš odgovor na priporočilo 5.

Odstavka 44 in 68: Glej naš odgovor na priporočilo 6.

Odstavek 48: ECB bo o nadaljnji razjasnitvi ponderiranja okoljskih lastnosti razpravljala ob prihodnjih posodobitvah smernice o trajnostnem naročanju. V zvezi s ponderiranjem okoljskih meril pri postopkih naročanja, ki potekajo po načelu »ekonomsko najugodnejše ponudbe«, je treba poudariti, da mora biti ta ponder tudi sorazmeren ponderju drugih kvalitativnih meril. S tem se zagotovi, da je celoten sklop poslovnih zahtev ustrezno zastopan v merilih za oddajo naročila in ima s tem ustrezen vpliv na izid postopka.

Odstavek 63: ECB trenutno razvija svojo okoljsko politiko v smeri zmanjševanja in kompenzacije izpustov ogljikovega dioksida. Glej tudi naš odgovor na priporočilo 1.

Priporočilo 1: ECB si bo še naprej prizadevala, da bi zmanjšala izpuste ogljikovega dioksida in oblikovala politiko kompenziranja preostalih izpustov ogljikovega dioksida.

Priporočilo 2: ECB priporočilo sprejema. Ker je metoda okoljskega odtisa organizacije, ki jo spodbuja Evropska komisija, še v pilotni fazi, bo ECB spremljala njen razvoj in rezultate, da bi metodo lahko vključila v svoj izračun ogljičnega odtisa.

Priporočilo 3: ECB priporočilo sprejema. Poleg sedanje najemne pogodbe, v kateri je tudi okoljska klavzula, se načrtuje tudi sklenitev sporazuma z najemodajalcem stavbe Eurotower o potrebnih prenovitvenih delih in standardih, ki jih je treba upoštevati.

Priporočilo 4: ECB priporočilo sprejema in bo merljive kazalnike uvedla v svojem naslednjem programu EMAS, še zlasti v zvezi z okoljskim ozaveščanjem in spreminjanjem navad med zaposlenimi.

Priporočilo 5: ECB v celoti podpira cilj prostovoljnega evropskega kodeksa ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč, da se »zmanjša poraba energije v podatkovnih središčih povsod v Evropi, s čimer se zmanjšajo izpusti, omeji globalno segrevanje in prihrani denar«, in bo razmislila o pridobitvi statusa udeleženca.

Priporočilo 6: ECB priporočilo sprejema in bo ob naslednji posodobitvi pravil o naročanju v letu 2014 preučila, kako bi svojo zavezanost trajnostnemu javnemu naročanju bolje izrazila v pravilih.

Priporočilo 7: ECB priporočilo sprejema in bo o svojih dosežkih pri izvajanju smernice ECB za trajnostno javno naročanje začela poročati v letnih okoljskih izjavah.